

DAFTAR PUSTAKA

Arsip & Sumber Resmi Tercetak

De Indisch Gids 1923-1935

Indisch Verslag 1931-1941

Staatsblad van het Koninkrijk Der Nederlanden. Jaargang 1930-1931.

Staatsblad van Nederlandsch-Indie 1919-1940.

Statuten van de Naamlooze Vennootschap Nederlandsch-Indische Luchtvaart Maatschappij. Gevestig te Amsterdam. Opgericht bij akte den 16 Juli 1928 voor den te Amsterdam standplaats hebbenden Notaris F.H.van den Helm verleden. Amsterdam: De Bussy.

Verslag der Handelingen van de Tweede Kamer Der State Generaal. 1928-1929. Bijlage C. Verslag van bestuur en staat van Nederlandsch-Indie, Suriname en Curacao van 1928, 1929, 1930.

Verslagen der Algemeen Rekenkamers in Nederland en in Ned-Indie over 1936. Bijlagen. 397. 4.

Verslag van de Commissie, ingesteld bij de gemeenschappelijke beschikking van de Minister van Staat, Minister van Kolonien en van den Minister

van Defensie van 1 September 1933. Gravenhage: Algemeen Landsdrukkerij.

Tweede Kamer. Begroting van Nederlandsch-Indie voor het dienstjaar. 1933. Bijlage A. van de memorie van toelichting. No. 25.

Surat Kabar & Majalah

Algemeen Handelsblad, 15 Januari 1910 - 02 Oktober 1947.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch-Indie, 27 November 1928 - 27 November 1939.

Alkmaarsche Courant, 12 Desember 1919.

Amigoe De Curacao Eilanden, 11 Maret 1942.

Barrier Daily Truth, 19 Juli 1946.

Bataviaasch Nieuwsblad, 16 September 1909 - 15 Desember 1941.

Bredasche Courant, 04 September 1911 - 25 Agustus 1938.

Christelijk Social Dagblad voor Nederland der Amsterdammer, 22 Februari 1936.

Dagblad met Ochtend en Avond Editie, 03 Juli 1946.

Dagblad van Noord-Brabant, 25 Januari 1919 - 06 Mei 1938.

De Courant, 10 Oktober 1911 - 12 Januari 1942.

De Economist, Vol. 35. 1886.

De Fabrieksboed, 23 Oktober 1933.

De Gooi-en Emlander: Nieuws en Advertentieblad, 02 November 1933 - 02
September 1938.

De Heerenveensche Koerier, 09 November 1945.

De Indische Courant, 12 April 1916 - 21 Januari 1942.

De Indische Mercur, 20 Juli 1927 - 30 November 1931.

De Java Boed, 29 Desember 1919.

De Koerier, 22 Januari 1933 - 13 Agustus 1935.

Delftsche Courant, 20 Maret 1920 - 27 Januari 1939.

De Locomotief, 24 Februari 1910 - 28 November 1939.

De Maasboed, 21 Oktober 1910 - 15 Oktober 1945.

De Nieuwe Amsterdammer, 28 Maret 1945.

De Nieuwe Nederlander, 20 Desember 1945.

De Nieuwe Vorstenlanden, 25 Februari 1910 - 21 April 1928.

De Preanger Bode, 17 Januari 1917 - 13 November 1924.

De Rotterdammer, 15 November 1945.

De Standaard, 20 Mei 1928 - 14 Januari 1940. .

De Sumatra Post, 24 Juni 1910 - 30 Januari 1942.

De Surinamer: Nieuws en Advertentieblad, 10 April 1919.

De Telegraaf, 09 Desember 1919 - 23 November 1939.

De Tijd: Godsdienslig-Staatkundig Dagblad, 26 Januari 1921 - 09 Juli 1947.

De Tribune: Dagblad der Communistische Partij-Holland, 11 Desember
1931.

De Volkskrant, 27 Agustus 1946 - 24 Juni 1947.

De Zuid Willemsvaart, 18 Juni 1938.

Foreign Air News Digest. Vol. IV, No. 87, Juli 1946.

Haarlem's Dagblad, 08 Mei 1940.

Haagsche Courant, 09 November 1919 - 06 Januari 1940.

Haarlem Dagblad, 25 Januari 1920

Het Centrum, 17 Desember 1919 - 26 Maret 1927.

Het Dagblad, 20 Desember 1945 - 24 Juni 1947.

Het Nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indie, 19 November 1919 - 09 Agustus 1939.

Het Parool, 29 Mei 1947.

Het Vaderland, 15 Mei 1908 - 28 Mei 1936.

Het Volk; Dagblad voor Arbeiderspartij, 01 November 1928 - 20 Oktober 1930.

Het Vrije Volk: Democratisch-Sociaalistisch Dagblad, 23 & 25 Juni 1947.

La Gazette de Hollande, 30 Agustus 1928.

Leeuwarder Courant, 02 November 1929 - 09 April 1947.

Leeuwarder Nieuwsblad, 21 Maret 1935.

Leeuwrder Kourier, 04 Desember 1946.

Limburgsch Dagblad, 22 April 1926.

Limburger Koerier: Provincial Dagblad, 07 Februari 1921 – 14 Februari 1936.

Middelburgsche Courant, 24 September 1922.

Nederlandsch Nieuws, 02 Januari 1945.

Nieuwe Appedornsche Courant, 02 Juni 1924 - 19 Januari 1941.

Nieuwe Courant, 01 Februari - 18 September 1946.

Nieuwe Rotterdamsche Courant, 21 Januari 1921 - 20 Januari 1930.

Nieuwe Tilburgsche Courant, 15 Januari 1916 - 20 November 1927.

Nieuwe Venlosche Courant, 24 Agustus 1927 - 13 Desember 1941.

Nieuwsblad van Friesland, 09 Agustus 1911 - 15 September 1937.

Nieuwsblad van het Noorden, 28 Oktober 1927.

Provinciale Drentsche en Asser Courant, 27 Februari 1947.

Provinciale Geldersche Courant Nijmeegsche Courant, 11 Agustus 1920 – 29
Februari 1940.

Provinciale Overijsschelsche en Zwolsche Courant, 30 Juni 1924 - 17
Oktober 1937.

Queensland Times, 24 Desember 1943.

R.K. Dagblad het Huisgezin, 11 Februari 1911.

Rotterdamsche Nieuwsblad, 22 September 1915 - 23 Juni 1928.

Soerbaijasch Handelsblad, 20 Februari 1929 - 31 Desember 1941.

The Counter Mail, 19 Juli 1946.

The Herald, 28 Agustus 1942 - 19 Desember 1945.

The Sydney Morning Herald, 19 Juli - 23 Agustus 1946.

The Telegraph, 19 Desember 1945.

The West Australia, 19 November 1946.

Tilburgsche Courant, 25 Juni 1921 - 20 Mei 1928.

Townsville Day Bulletin, 02 Februari 1942.

Twenstchdagblad Tubantia en Enschedesche Courant, 22 November 1946.

Utrecht Volksblad: Sociaal-Democrattisch Dagblad, 23 Juli 1938.

Vliegwereld Populair Geillusteerde Weekblad voor de Luchvaart, No. 21 & 22
1946.

Vlissingsche Courant, 7 Juni 1920.

Voorwaarts: Sociaal-Democrattisch Dagblad, 19 Mei 1926.

Westfrieche Dagblad onze Courant, 26 Oktober 1936 - 28 April 1937.

Buku & Jurnal Ilmiah

Abriyanto, M (1995). *Garuda Indonesia: Pengisi Kemerdekaan Bangsa*. Jakarta: Garuda Indonesia.

Admadjati, Arista (2014). *Garuda Indonesia: Dahulu & Kini*. Jakarta: Depublish.

Arlaz, Carmille (2005). *History of Air Cargo and Airmail from the 18th Century*. London: Christopher Foyle.

Banfe, Charles F. Banfe (1992). *Airlines Management*. New Jersey :Prentice Hall.

Booth, Anne, William J.O'Malley & Ana Weideman (1988). *Sejarah Ekonomi Indonesia*. Jakarta: LP3ES.

Campo, J.N.F.M. (2002). *Engines Of Empire: Steamshipping and State Formation in Colonial Indonesia*. Hilversum: Uitgeverij Verloren.

Cassius, Gerrard & Thijs Postma (1986). *40 Jaar Luchtvaart in Indie*. Alkmaar: De Alk BV.

Chant, Christopher. (2002). *A Century Triumph : The History of Aviation*. New York: Simon & Schuster.

Dick, Howard & Vincent Houben *et al* (2002). *The Emergence of a National Economy; An Economic History Of Indonesia, 1800-2000*. Crows Nest: Allen & Unwin.

Dienst der Staatspoor-en Tramwegen (1920). *Indische Spoorweg Politiek. Deel IV.*

Albrecht & Weltevreden.

Dierikx, Marc (1998). *Flying The Flag: European Commercial Air Transport Since 1945*. London: Macmillan Publishers Limited.

-----, (2000). Routes versus Revenue: Pioneering Commercial Aviation in Holland 1919-1949. *Revue Belge de Philologie et d'Histoire*, pp. 889-911.

Fitroh, Nurudin (2015). Peranan Kereta Api Di Jawa Timur Dalam Pengangkutan Hasil Perkebunan Ke Surabaya Tahun 1978-1930. *Avatara*, Vol. 3. No.3, pp. 459 - 468.

Hadi Soewito, Irna (2008). *Awal Kedirgantaraan di Indonesia: Perjuangan AURI 1945 - 1950*. Jakarta: Yayasan Obor Indonesia.

Hall, Kenneth R. (1985). *Maritime Trade and State Development in Early Southeast Asia*. Honolulu: University of Hawaii Press.

Headrick, Daniel R. (1981). *The Tentacles of Progress; Technology Transfer in the Age of Imperialism, 1850-1890*. Oxford: Oxford University Press.

-----, (1988). *The Tools of Empire; Technology and European Imperialism in the Nineteenth Century*. New York: Oxford University Press.

Johnson, Chrisster (1981). "Sphere of Flying; The Politics of International Aviation." *International Organization*, Vol. 35, No. 2, pp. 269-281.

Kano, Hiroyoshi (2008). *Indonesia Exports, Peasant Agriculture and the World Economy 1850-2000*. Singapore: NUS Press.

Kartodirjo, Sartono. (2014). *Pemikiran dan Perkembangan Historiografi Indonesia*. Yogyakarta: Penerbit Ombak.

Klaveren , N. A. (2013). *The Dutch Colonial System in East Indies*. New York: Springer.

Knight, G.R. (2014). *Sugar, Steam and Steel: The Industrial Project in Colonial Java, 1830-1885*. Adelaide: The University of Adelaide Press.

Kuntowijoyo (2003). *Metodologi Sejarah. Edisi Kedua*. Yogyakarta: Tiara Wacana.

Lindblad, Thomas J. (1993). "Ondernemen in Nederlands Indie c. 1900-1940." *BMGN* , No. 108, afl. 4, pp. 699-710.

----- (2008). *Bridges To New Business: The Economic Decolonization of Indonesia*. Leiden: KITLV Press.

Noppen, Ryan K. (2016). *Blue Skies, Orange Wings: The Global Reach of Dutch Aviation in War and Peace, 1914-1945*. Cambridge: Wm. B. Eerdmans Publishing Co.

Parthesius, Robert. (2010). *Dutch Ships in Tropical Waters; The Development of the Dutch East India Company (VOC) Shipping Network in Asia 1596 - 1660*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Sacre, H. Walaardt , W.P. van Den Abeelen & F. Spittel (1932). *25 Jaar Luchtvaart in Nederland* . Amsterdam: A. J. Strenghold.

Schoenmaker, Wim & Thijs Postma (1984). *Avaiteurs in het Eerste Uur; De Nederlandsche Luchtvaart tot de Eerste Wereldoorlog* . Weesp: Romen Luchtvaart.

Spit, Gysbert (1925). *Praat en Plaat: Amsterdam-Batavia Per K.L.M.* Middelburg: Firma G.W. van De Boer.

Stackhouse, John. (1995). *From The Dawn of Aviation: The Qantas Story 1920-1995*. Focus Publishing,

Stannard, Harold (1945). "Civil Aviation: An Historical Survey." *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 144-)* Vol. 21, No. 4, pp. 497-511.

Stibbe, D.G. & Mr. Dr. F.J.W. H. Sandbergen(1936). *Encyclopaedie van Nederlandsch Indie; Tweede Druk*. Gravenhage: Martius Nijhoff.

-----, (1939). *Encyclopaediae van Nederlandsch Indie; Tweede Druk*. Gravenhage: Martinus Nijhoff..

Vandebosch, Amry(1941). *The Dutch East Indies: Its Government, Problem and Politics*. California: University of California Press.

Van der Weijde, E. (2012). Thesis. *Changing Relevance of Space in Time: Colonisation Globalisation and The Significance of Connectivity*. Graduate Programe in Cultural History. University of Utrecht. Netherlands.

Wicaksono, Dwi Adi (2018). *Membangun Jembatan Udara: Pembentukan dan Nasionalisasi Maskapai Penerbangan Sipil Indonesia 1928 - 1962*. Bangkalan: Terang Mentari.

Zanden, Jan Luiten van & Daan Marks (2012). *An Economic History of Indonesia: 1800- 2010*. New York: Routledge.

Zimmerman, A (1936). *Wij Kijken Omhoog: Een Indisch over Vliegen en Vliegers*. Amsterdam: Kolf & Co.

Sumber Internet

<https://krantenbankzeeland.nl/>

<https://noord-hollandsarchief.nl>

<https://trove.nla.gov.au/>

www.airship.net

www.delpher.nl

www.dutchaviation.nl

www.flickr.com

www.klm.com

www.space.com

www.timetablesimage.com

www.troepenmuseum.nl

www.worthpoint.com